

1988, 11. října – Sdělení VONS č. 822 „Slávek Popelka znovu odsouzen“ o průběhu soudního jednání s Jaroslavem Popelkou u Městského soudu v Brně a jeho odsouzení pro přečin proti veřejnému pořádku k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, o solidárních akcích na Popelkovu podporu a policejnímu zásahu proti jejím účastníkům (sdělení obsahuje text letáku, za jehož rozhazování byl Jaroslav Popelka souzen).

Slávek Popelka, dvaatřicetiletý bývalý mistr odborného výcviku, který byl dne 27. 9. 1988 odsouzen k 21 týdnu odnětí svobody a téhož dne propuštěn na svobodu, protože si tento trest odpykal vazbou (viz naše sdělení 779, 794, 795, 799 a 817)¹, vyhodil dne 3. 10. 1988 z okna obchodního domu Centrum na České ulici v Brně větší počet letáků s tímto textem:

Vám, kteří si nepřejete, aby se naše stále ještě krásná země změnila ve špinavou, zaostalou a zdevastovanou krajinou,

Vám, kteří si uvědomujete, že opravdová přestavba v Československu nebude, pokud neodstoupí současné konzervativní a dogmatické vedení, které zavinilo stagnaci, deformace socialismu a špatnou ekologickou i ekonomickou situaci,

Vám, kterým není lhostejný další osud planety Země – přijďte vždy v úterý a v pátek^a do centra města, v němž (nebo v jehož blízkosti) žijete.

Vyjádrete pokojným způsobem svou nespokojenost s nynějším vedením strany a státu^b. Požadujte volby a odstoupení neschopných, často i^c zkorumpovaných funkcionářů.^d

^a V originálním exempláři letáku, který je uložen v LP ve sbírce letáků, je dále uvedeno: „v 18:00“.

^b V originálním letáku je dále uvedeno: „s pomalým postupem přestavby“.

^c V originálním letáku je dále uvedeno: „nemorálních“.

^d V originálním letáku je dále uvedeno: „Tito lidé nevyhovují požadavkům Nové epochy, do níž lidstvo vstupuje.“ Originální exemplář letáku obsahuje též několik dalších drobnějších rozdílů oproti opisu publikovanému v rámci sdělení VONS

Brno, podzim 1988
Slávek Popelka

Po rozhození letáků byl uvězněn, dne 5. 10. podal prokurátor soudu návrh na jeho potrestání pro přečin proti veřejnému pořádku podle § 6 písm. a zákona o přečinech. Dne 7. 10. 1988 ho Městský soud v Brně v hlavním líčení, které vedl samosoudce JUDr. Drahomír Drápal, odsoudil za tento přečin k trestu odnětí svobody v trvání šesti týdnů nepodmíněně a zařadil ho do I. NVS. Rozsudek není pravomocný, Slávek Popelka zůstává nadále ve vazbě. Obžalobu zastupovala prokurátorka JUDr. Čebišová, obhajobu JUDr. Machourek².

Simona Hradílková a ing. Eva Vidlářová, které se pokusily před začátkem hlavního líčení rozvinout u soudní budovy transparent s nápisem Propusťte Slávka Popelku! [...] byly na několik hodin zadrženy, stejně jako Saša Titovský a Dušan Skála, který šel jen náhodou kolem soudní budovy vrátit prázdné láhve a odmítl příslušníkům VB ukázat obsah tašky. Hrozeb násilím a vulgárních výroků užili příslušníci SNB v civilu vůči Janu Šabatovi, který se chtěl soudního líčení zúčastnit. Když Jan Šabata hledal ochranu u uniformovaných příslušníků VB, prohlásili posměšně, že nic neslyší, i když agresivní výroky byly pronášeny v jejich přítomnosti.³

V 18 hodin téhož dne – byl právě pátek, uváděný v letáku – začala v Brně na České ulici manifestace, jíž se zúčastnilo asi dvacet lidí. Za početné asistence příslušníků SNB setrvali manifestující na místě asi 40 minut a rozešli se poté, co jednohlasně zvolali: Propusťte Slávka Popelku! Manifestující mají v úmyslu scházet se na České ulici vždy v pátek v 18 hodin.⁴

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 19, s. 10–11.

č. 822. Originálnímu exempláři letáku odpovídá i Popelkův rukopisný koncept. K němu se dochoval průvodní Popelkův rukopisný vzkaz Petrovi (snad Cibulkovi nebo Pospíchalovi) z 28. 9. 1988 obsahující poděkování za podporu v době jeho věznění a výzvu k pomoci při šíření tohoto letáku. LP, Sb. VONS, inv. č. 255, sign. II/1d, kart. 42.

POZNÁMKY

- ¹ Dokumenty č. 783, 798, 799, 803 a 821. K dalším postihům Jaroslava Popelky za rozšiřování letáků viz sdělení VONS č. 853, 862, 868, 889, 980 a 1002, dokumenty č. 857, 866, 872, 893, 984 a 1006. Dále viz zrušené sdělení VONS č. 833, dokument č. 837.
- ² Celým jménem Jiří Machourek. JUDr. Machourek byl důsledným obhájcem řady moravských disidentů. Vedoucí orgány SNB v regionu se marně snažily dosáhnout zákazu jeho činnosti. K osobnosti JUDr. Machourka viz: SOUKUPOVÁ, Jana: *Nepoddajní aneb nešlo to jinak. Příběhy jihomoravských disidentů v 70. a 80. letech 20. století*, Brno 2010, s. 76–81 (kapitola „Nebál se u soudu hájit disidenty“).
- ³ Sestra Jana Šabaty Anna Šabatová k tomuto incidentu a k bratrovu dalšímu pronásledování příslušníky StB v protestním dopisu ministru vnitra ČSSR z 19. 10. 1988 uvedla: „V pátek 7. 10. 1988 šel můj bratr Jan Šabata na proces se Slávkem Popelkou. Když přišel k soudní budově, zahradili mu cestu příslušníci StB a vyhrožovali mu, že když neodejde, tak mu ‚rozbijou hubu, shodí ho ze schodů, nakopou ho‘ apod. Část těchto agresivních výroků pronesli před příslušníky VB v uniformě, které bratr marně žádal o ochranu. Myslíte si, pane ministře, že tak má vypadat zákonnost?
V pátek 14. 10. 1988 se můj bratr vracel domů z města, kde se účastnil diskusního kroužku na České ulici. V závěsu za ním šel příslušník StB a vyhrožoval mu, že ‚skončí v Punkvě‘. V Macoše, již Punkva protéká, byl před několika lety nalezen mrtev mladý katolík Pavel Švanda. Mnoho lidí je přesvědčeno, že byl zavražděn. Ať už je tomu jakkoli, výroky o Punkvě jsou zřejmým vyhrožováním smrti. A nad to: hlásí se tím StB dodatečně k tomu, že Pavla Švandu zavraždila? Skupina příslušníků StB poté předjela tramvaj, již jel bratr, a když šel od tramvaje domů, čekala ho na temném místě, kde se chovala tak agresivně, že bratr musel dvakrát volat o pomoc.“ Anna Šabatová v dopise dále uvádí vulgární telefonické výhrůžky smrti, které musela vyslechnout manželka jeho otce Jaroslava Šabaty. LP, Sb. VONS, inv. č. 255, sign. IV/1d, kart. 42.
- ⁴ V deníku Jihomoravského krajského výboru KSČ Rovnost vyšel 22. 10. 1988 článek „Také ekolog?“, který útočil na Jaroslava Popelky i prostředí Charty 77, které ho údajně zneužívalo. V článku bylo uvedeno, že Popelka od vyloučení z JZD Mír Tuřany pro porušování pracovní kázně a zhoršení pracovních výsledků údajně nikde řádně nepracoval: „Rozhodl se však získat popularitu své osoby psaním různých článků a rozborů z oblasti ekologie. Když zjistil, že na jeho články, s nízkou odbornou úrovní, které zasílá k zveřejnění do tisku, nikdo nereaguje, rozhodl se pro vytvoření letáků, které bude rozšiřovat na různých místech. Své ‚výtvory‘ skládal z cizích materiálů již dříve zveřejněných a doplňoval o různé ‚zaručené informace‘ z prostředí ekologie, ekonomiky naší společnosti a dalších oblastí společenského života. Informace na letáčích rozši-

řoval v Uherském Hradišti a Uherském Brodě. Tato činnost mu však nepřinesla patřičnou popularitu, a proto se rozhodl, že letáky bude rozhazovat v Brně. Pro svoji trestnou činnost byl stíhán a odsouzen. Po propuštění se nepoučil a za několik dní páchal trestnou činnost znovu. Opět byl zadržen a bude se ze svého protispolečenského jednání zodpovídat v souladu se zákonem. K intenzitě jeho jednání přispěla skutečnost, že byl využit lidmi z okruhu doktora Š. [myšlen pravděpodobně Jaroslav Šabata] a dalších tzv. signatářů Charty 77. [...] Ti tuto činnost vítají, aby mohli ukázat i do zahraničí, jaká je nespokojenost mezi pracujícími v ČSSR. To je však jedna strana mince: pro své ochránce a chleboďárce v zahraničí musí však vyvíjet další činnost, jinak jim nebudou zasílány finanční příspěvky, které k této rozvratné aktivitě nutně potřebují, i když pro své okolí vystupují jako skromní a chudí lidé. Ve skutečnosti však mají k dispozici značné množství různých zdrojů a prostředků ze zahraničí, které využívají právě ke svému protispolečenskému jednání a působení.“